

Verhandelingen

Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel

Verschijnt driemaal per jaar - 10e jaargang nr 3 - december 2006

15

j
a
a
r

Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel

1991 - 2006

Een woord vooraf

Onlangs –bij mijn afscheid als Nationaal Rapporteur Mensenhandel, eind september jl.– ontving ik een antiquarisch uitzienend boekje met de veelzeggende titel: 'Verkocht'.

Het bleek een uit het Noors vertaalde roman te zijn, met de aanduiding 'Tendez-roman ter bestrijding van den handel in vrouwen', uit 1908! Er zat een begeleidend woord bij van het 'Nederlandsche Nationale Comité tot bestrijding van den handel in vrouwen', dat de gelegenheid te baat nam om de aandacht te vestigen op de oprichting, 'met steun der Reegering' van een Nationaal Bureau van Informatie tot bescherming van Vrouwen en meisjes, gevestigd te Amsterdam. Gemeld werd dat dit Bureau kosteloos inlichtingen verstrekt omtrent de betrouwbaarheid van betrekkingen, aan vrouwen of meisjes, in binnen- of buitenland aangeboden, opdat meisjes die haar brood in den vreemde gaan verdienen kwaad worden voor een 'zoo ontzettende ontgoocheling' [Ook is een begeleidend woord opgenomen van het Duitse nationale comité, dat spreekt over de 'brandende kwestie van den handel in meisjes'.] De roman was bedoeld als een waarschuwing tegen blanke slavenhandel, die als één van de grootste schandvlekken op onze zogenaamde beschaafde maatschappij wordt aangemerkt als 'vernietigend voor de na ons komende geslachten'.

U ziet het, een eeuw geleden was er ook al commotie over deze handel, zij het dat het hierbij voornamelijk ging om het deugdzaame (blanke) meisje dat gevaar liep als slachtoffer te vallen voor de listen en streken van de handelaars, de koppelaars, de verleiders die hun netten aan alle kanten uitzetten!

Helaas nog steeds herkenbare taal, ook in de wereld van nu, met z'n sterk toegenomen mogelijkheden tot mobiliteit en communicatie. Nooit eerder in de geschiedenis waren, volgens een recent VN-bevolkingsrapport, zoveel jongeren 'on the move', met name bij het zoeken naar werk. De gevaren voor uitbuiting in allerlei arbeidsverhoudingen en -sectoren zijn alom aanwezig. Reden voor een ieder om alert te blijven en vasthoudend te zijn in het strijden tegen mensenhandel.

De Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel (SRTV) heeft deze speciale uitgave van hun blad *Verhandelingen* toegespitst op de strijd tegen handel in vrouwen en meisjes, voor de seksindustrie, tegen ge-

dwongen prostitutie. Het is bemoedigend om te lezen dat in het verleden en heden velen uit het midden van de SRTV zich onbevooroordeeld en met bezieling hebben ingezet voor de slachtoffers van deze handel. Daarvoor wordt dank uitgesproken, uiteraard in de verwachting dat de geprezen activiteiten niet worden gestaakt, want die blijven broodnodig.

A. G. Korvinus

'Een reis van duizend mijl begint met één stap', luidt een Taoïstische wijsheid, en die stap werd door de SRTV, klein begonnen, 15 jaar geleden gezet, zoals in dit blad beschreven is.

Ter gelegenheid van het stilstaan bij dit heuglijke feit op 6 april dit jaar, bracht ik in mijn toen gehouden bijdrage de legendarische mars van Gandhi, met een onderweg almaar uitgroeiende schare volgelingen, naar de kust van India (op die datum in 1930) in herinnering; met het ogenschijnlijk geringe protestgebaar van het Britse monopolie op de lucratieve zoutwinning te doorbreken. En met succes!

Dit voorbeeld uit het verleden laat zien dat het effectief kan zijn –ook al gaat het om een weerbarstig verschijnsel als mensenhandel en lijkt de macht van de georganiseerde misdaad op dit terrein groot– de krachten te bundelen en in actie te komen én te blijven.

Uitroeien van mensenhandel lijkt schier onmogelijk in deze wereld van grote verschillen in mogelijkheden tot onderwijs en werk, met vaak nog achterstelling van vrouwen en meisjes. Maar voor het tegenhouden en terugdringen daarvan en het werken aan de genoemde grondoorzaken blijft inspanning geboden als een eis van rechtvaardigheid. Moge bijgaand blad veel lezers kennen en de SRTV de 'reis van duizend mijl', gesterkt door een uitgroeiende schare volgelingen, mogen voortzetten in het besef, dat de waarde van menselijke waardigheid hooggehouden moet worden.

A.G. Korvinus
Nationaal Rapporteur Mensenhandel
(tot 1-10-2006)

Inhoud

Woord vooraf	2
Zo zijn we begonnen	3
Dank zusters, dank . . .	5
Symposium SRTV	6
De bezieling	7
Overheidsbeleid slachtoffers	8
Vrouwenhandel	9
Strijd tegen hedendaagse slavernij . . .	10
Vrouwenhandel laat mij niet meer los . . .	11
Strijd tegen vrouwenhandel	12
Tussen wal en schip	13
Oproep tot actie	14
Vrouwenhandel op agenda lokale kerk	15
Samenwerking politie en hulpverlening	16
Sowoldi schiet raak	17
Marga Klompé prijs	19
Coks van Eysden	19
Gelezen:	
Smokkel Nigeriaanse meisjes ontdekt	4
Soepeler regels slachtoffers	5
Poolse slaverdrijver opgepakt	9
EU-parlement tegen bordeelverbod	12
Vrouwen in migratie onderschat	18

“Zo zijn we begonnen ...”

Het begin van de Religieuzen Tegen Vrouwenhandel

Geschrokken door een artikel in een krant over vrouwenhandel, voelde Zuster Michel zich geroepen om er iets tegen te doen. Maar hoe?

Zij voelde aan dat zij gesteund zou worden door religieuzen uit diverse congregaties die net als zij zich aangesproken voelden door dit fenomeen.

Haar congregatie, de zusters van Onze Lieve Vrouw, heeft steeds een positieve bijdrage geleverd. Zusters stonden steeds voor ons klaar, hielpen bijvoorbeeld met kopiëren en vouwen, er kon gebruik gemaakt worden van materialen en zo nodig was er voor ons werkruimte beschikbaar.

In eerste instantie wilde Zr. Michel meer informatie inwinnen. Zij ging, samen met Joke den Dulk naar de Stichting Tegen Vrouwenhandel (STV) toen nog in Den Haag gehuisvest, met de vraag of zij zich bij hen kon aansluiten. In overleg werd besloten dat er een eigen werkgroep zou komen. Zo kon een begin worden gemaakt met het opzetten van een zo noodzakelijk netwerk. Immers de religieuzen hadden en hebben contacten met vele landen, kennen er de cultuur en veelal ook nog de taal. Een medewerkster van de STV die ook aan het Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking (COS) te Roermond verbonden was kon directe steun verlenen. Zij zou administratieve ondersteuning bieden en had kennis van zaken wat betreft de strijd tegen vrouwenhandel. Later werd zij de enige betaalde parttime kracht. Een medewerkster van de GG en GD te Amsterdam, die bekend was met vrouwenhandel en goede raad verschaftte, bood veel steun.

Religieuzen erbij betrekken

Zr. Michel liet een oproep uitgaan naar diverse actieve congregaties. Daarop kwam respons, in juli 1990 kwamen 4 zusters bij elkaar met twee medewerkers van de STV. De voornaamste vraag die de zusters elkaar in deze eerste ontmoeting stelden was: “Kunnen wij religieuzen in landen waar de vrouwen vandaan komen, oproepen meisjes weerbaar te maken tegen handelaars?” Als antwoord hierop ontwikkelden de zusters een waarschuwingfolder in diverse talen, die overal ter wereld is verspreid en zeker bij religieuzen hun werk deed.

Het bleek van vitaal belang te zijn dat de medewerkers missionarissen waren die gewerkt hadden in landen van waaruit meisjes werden geronseld. Hun relaties en ervaringen in die landen konden goed gebruikt worden. Een ander belangrijk punt waren de contacten van het COS in Nederland en in het buitenland.

Er werd besloten om contact te leggen met andere religieuze organisaties zoals met het Werkverband van Religieuzen voor Gerechtigheid en Vrede (WRGV), de Stichting Nederlandse Vrouwelijke Religieuzen (SNVR) en met congregaties en organisaties in het buitenland zoals Solwodi in Duitsland en Le Nid in België.

In het begin van 1991 was de Werkgroep Religieuzen Tegen Vrouwenhandel (WRTV) een feit. De werkgroep bestond toen uit 9 leden en twee adviseuses.

Om bekendheid te verkrijgen binnen de religieuzenwereld bleek het nodig om de besturen van congregaties te benaderen en hen te informeren over de plannen van de WRTV. Deze taak werd over de diverse leden van de werkgroep verdeeld.

Zo werd een info-ochtend belegd waarop de videoband ‘Multinational zonder naam’ werd vertoond. Deze band gaf goede informatie over wat er op dat moment gaande was op het gebied van vrouwenhandel.

Doelstelling

Op 4 oktober 1991 werd de doelstelling van de WRTV geformuleerd. Preventie werd het voornaamste doel temeer daar dit nog niet eerder door anderen ter hand werd genomen. De waarschuwingfolders vonden hun weg binnen Nederland maar vooral naar organisaties en projecten in diverse landen. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft hieraan een bijdrage geleverd door Nederlandse ambassades van folders in vele talen te voorzien. Ons uitgebreide netwerk van vrouwenorganisaties, kerken en religieuzen werd benaderd om met de folders te werken in landen waar slachtoffers vandaan kwamen.

Inmiddels werd alles in het werk gesteld om zo goed mogelijk op de hoogte te komen van wat zich in binnen- en buitenland op gebied van vrouwenhandel afspeelt. Waar komen de meisjes vandaan? Hoe vinden ronselpraktijken plaats? Waar worden de meisjes naartoe verkocht? Destijds kwamen de meeste vrouwen uit de Filipijnen, Latijns Amerika en de Noord Afrikaanse landen. Zij werden vooral verkocht aan West Europa.

Meer bekendheid

De werkzaamheden van de Religieuzen Tegen Vrouwenhandel bleven niet onopgemerkt, de media kregen belangstelling, er werden interviews gevraagd. Zo liet ook het Algemeen Dagblad zich niet onbetuigd. In het blad stond op de ene pagina een interview dat tegen vrouwenhandel pleitte, en tot ontsteltenis van Zr. Michel, stonden er op een andere pagina advertenties die duidelijk met vrouwenhandel te maken hadden. Hierover nam ze contact op met de krant, de redactie had er nog nooit over nagedacht, maar de advertenties verdwenen.

Leden van de werkgroep werden overal uitgenodigd om lezingen te geven. De bekendheid werd vergroot en er kwam wat financiële ruimte, zeker toen er ook nog collectes voor de werkgroep werden gehouden.

Vrouwen bijstaan

In deze eerste jaren werd besloten om meisjes die juridische stappen hadden ondernomen en hun handelaar hadden aangeklaagd, bij te staan in hun proces. Het enige dat wij voor hen konden doen was zwingend maar zichtbaar aanwezig zijn bij rechtszaken. WRTV-leden zouden met een paarse sjerp om in de rechtbank zitten en de vrouwen bijstaan. Een enkele maal is dat gelukt. In Haarlem vond een proces plaats waarvan wij op de hoogte waren. Diverse mensen werden gevraagd om het proces

bij te wonen. Dat heeft veel indruk gemaakt en vond bijval. Wij kregen echter vrijwel nooit een juiste datum of tijdstip door voor een zitting. We zijn er noodgedwongen mee gestopt.

De bekendheid van de WRTV groeide, we namen deel aan conferenties over vrouwenhandel waarmee we onze kennis verbreedden en samenwerkingsverbanden mogelijk maakten. Dit heeft er toe bijgedragen dat de houding naar religieuzen veranderde van afstandelijk naar toegankelijk, zodat een makkelijker contact ontstond.

Financiën

Voor het geven van lezingen ontvingen we geregeld een kleine financiële vergoeding, en ook de collecte die dan ter plaatse werd gehouden bracht zeker soulaas.

Om in de kosten van onze organisatie te kunnen voorzien werden congregaties, instellingen, vrienden en bekenden

aangeschreven, met een positief resultaat. Verder werd een soort winkeltje opgezet waar we ansichtkaarten, tassen en andere spullen verkochten tijdens conferenties en lezingen. Na enige tijd zegden de religieuzen toe ons werk op structurele basis te willen ondersteunen.

Dankzij de enorme inzet van velen is in korte tijd veel tot stand gebracht.

*Joke den Dulk,
mede namens zuster Michel Keesen,
van de Zusters van Onze Lieve Vrouw, Amersfoort*

Joke den Dulk schreef dit stuk, mede uit naam van Zr. Michel die na een attaque zelf niet in staat is deze bijdrage te schrijven. De SRTV heeft nog regelmatig contact met haar en ze laat u allen groeten.

Werkgroep Religieuzen Tegen Vrouwenhandel 1997

Voor u gelezen

Smokkel van Nigeriaanse meisjes ontdekt

De politie Friesland heeft twee vermoedelijke mensenhandelaars opgepakt en acht Nigeriaanse meisjes teruggevonden, die waren verdwenen uit de opvang. De meisjes, alleenstaande minderjarige asielzoekers (ama's) van rond de 15, werden aangetroffen in Leeuwarden, Vlaarding en, Zeeland en Lelystad. Volgens de politie waren ze anders 'vrijwel zeker' in de prostitutie beland.

De politie kwam de verdachten op het spoor toen twee meisjes werden aangehouden in Leeuwarden, op verdenking van het aanvragen van

asiel op valse gronden. Ook in Zeeland werden twee Nigeriaanse meisjes aangehouden.

De verdachten, een man en een vrouw van Afrikaanse afkomst uit Vlaarding, werden zondag aangehouden in hun woning. Daar werden ook drie meisjes gevonden die eerder uit een opvang in Limburg waren verdwenen. In de woning vond de politie aanwijzingen die leidden naar het meisje in Lelystad.

De verdachten worden beschuldigd van betrokkenheid bij mensenhandel en bij de verdwijning van Nigeriaanse meisjes uit Friese opvangcentra. De

politie verwacht dat meer aanhoudingen zullen volgen.

Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is blij dat de meisjes zijn teruggevonden. Ook PvdA-Kamerlid Dijsselbloem is positief. Volgens hem zijn mensenhandelaars helemaal niet zo moeilijk op te sporen. "Aan de ene kant is het natuurlijk mooi dat de politie er nu meer aandacht voor heeft. Maar dat neemt niet weg dat we in het verleden veel te veel kansen hebben laten liggen."

De Volkskrant, 11-10-06

Dank zusters, dank

Vanuit mijn werk als rechercheur zeden werd ik op het einde van de jaren negentig van de vorige eeuw geconfronteerd met jonge meisjes die gedwongen in de prostitutie werkten.

Hierdoor kwamen we in bordelen en zagen en hoorden daar dat er grote concurrentie ontstond tussen Nederlandse vrouwen en vrouwen uit Oost-Europa. Deze vrouwen werkten 'onder de prijs' en lieten meer toe. Ze waren zeven dagen per week, 24 uur per dag beschikbaar.

Ze sliepen in de club – op hun werkplek –, op campings in oude caravans, met velen in een te klein appartement. Rondom hen heen zwierven voortdurend duistere figuren die er alles aan deden om vooral maar niet geïdentificeerd te worden. Via de GG&GD hoorden we dat het aantal geslachtsziekten met sprongen omhoog schoot. Gevalen van open TBC werden gemeld.

Van clubhouders kregen we te horen dat er plots een enorm aanbod in 'hoeren' was.

Ze konden uitzoeken ... Wat een luxe. Van politie en justitie niets te verwachten. Prostitutie zat in de gedoogfase. Wie had er last van?

Op de politieke agenda kwam het woord prostitutie al helemaal niet voor. Gemeenten konden geen regelgeving ontwikkelen want we hadden een bordeelverbod. Tegelijkertijd kwamen ook de verhalen van de Nederlandse prostituees los die als eerste zagen dat het meteen mis ging. De meeste buitenlandse vrouwen werden gedwongen om te werken, werden uitgebuit en mishandeld. De sfeer in de clubs werd agressief en het gebruik van verdovende middelen nam toe.

De tegenstellingen namen toe en de clubeigenaren kwamen steeds meer onder druk te staan van buitenlandse criminelen.

Nieuwe problematiek

We hadden opeens te maken met mensen van wie we de taal niet spraken en de achtergronden niet kenden. Mensen uit Tsjechië, Polen, Wit Rusland, Oekraïne. Deze mensen hielden er ook 'andere' regels op na. Dreigen met en gebruik maken van vuurwapens werd regel. Vrouwen werden in elkaar geslagen en verdwenen gewoon ...

We kregen de eerste vrouwen in onze verhoorkamer en wisten niets. Langzaam, met vallen en opstaan en veel

steun vanuit de vrouwenbeweging kregen we zicht op de problematiek.

Een van de grootste problemen was telkens het onderbrengen van de vrouwen.

Vanuit het rijke roomse leven zijn we in Zuid-Nederland nog steeds verwend met kloosters en kloosterlingen. Religieuzen die geen last hebben van vooroordelen en oprecht open staan voor noden waarin mensen verkeren.

Opvang bij zusters

Via mijn collega Hans Castro in de regio Limburg-Zuid leerde ik zuster Mechtild in Geleen kennen. Bij het kennismakingsgesprek trof ik meteen een vrouw die 'gewoon' vertrouwen en geloof in mensen heeft. Ik heb dat beeld nooit bij hoeven stellen. We hebben haar niet de gemakkelijkste vrouwen gebracht. Ze klommen uit het raam, hingen er hun lingerie buiten en waren soms luidruchtig. Zuster Mechtild was streng en rechtvaardig voor hen en won snel aan respect. Via zuster Mechtild kwamen we weer in contact met andere zusters en telkens weer werden onze vrouwen goed opgevangen en verzorgd.

Op een gegeven moment zaten ze ondergebracht in Geleen, Tegelen en zelfs in Duitsland.

Ik weet dat er enkele nog steeds contact hebben en er rond de kerst en nieuwjaar over en weer goede wensen gestuurd worden. Bij nacht en ontij konden we terecht. Opvallend was dat onze criminele tegenstanders respect hadden voor de ordes en nimmer voor de deur stonden te vervelen. Wij kregen koffie, een kamer om te praten.

Mijn leven lang zal ik niet vergeten dat binnen de kloostermuren zoveel rust en begrip was voor vrouwen die zo vernederd en vertrapt waren. Zonder oordeel werd er naar hen geluisterd en werden ze geholpen. Voor ons betekende dit dat wij met slachtoffers konden praten die in een veilige haven zaten. Dat leverde veel winst op in onze onderzoeken. Niet veel mensen hebben dit toen geweten. Daarna is het ook nooit verteld. Nu is de tijd om daar toch maar eens "Bedankt" voor te zeggen. Ik weet heel zeker dat ik dit zeg namens alle vrouwen die jullie opvingen.

*J.H. Hermans, Regionale Recherche,
Afdeling Veiligheidsonderzoeken*

Voor u gelezen

Soepelere regels voor slachtoffers mensenhandel

Minister Verdonk gaat de regels versoepelen voor slachtoffers van mensenhandel die na afloop van het proces tegen de (vermoedelijke) daders in Nederland willen blijven. Dat schrijft de minister in een brief aan de Tweede Kamer.

Een aanvraag tot voortgezet verblijf van het slachtoffer wordt voortaan

ingewilligd indien het slachtoffer aangifte van mensenhandel heeft gedaan en de rechtszaak tot een veroordeling leidt. De minister gaat er bij een veroordeling voortaan van uit dat terugkeer voor het slachtoffer risico's met zich meebrengt. Tot nu toe moesten de slachtoffers van mensenhandel die permanent in Nederland willen blijven, aannemelijk maken dat terugkeer naar eigen land te gevaarlijk was.

Minister Verdonk gaat ervan uit dat met deze aanpassing het eenvoudiger wordt een beslissing te nemen op een aanvraag voor voortgezet verblijf, dat de beslissingen sneller genomen kunnen worden en dat de positie van het slachtoffer verduidelijkt en verbetert.

*Persbericht 15-08-2006
Ministerie Justitie*

SRTV viert 15-jarig jubileum met symposium

Wetswijziging mensenhandel ... Wat zijn de gevolgen?

Op 14 november organiseerde de SRTV samen met 'CMC mensen met een missie' een symposium over de gevolgen van de wijziging van de wet mensenhandel.

Hieronder een deel van de openingspeech van Ivonne van de Kar, coördinator van de SRTV.

In 1991 besloten enkele doortastende zusters, onder de bezielende leiding van Zr. Michel Keesen, een werkgroep van religieuzen tegen vrouwenhandel op te richten. Dat een dergelijk idee van vrouwelijke religieuzen kwam, is eigenlijk niet vreemd. Al vanaf de oprichting van hun congregaties bekommeren religieuzen zich om mensen aan de rand van de samenleving, mensen waaraan de overheid op dat moment geen hulp biedt. Zo waren religieuzen in de loop der eeuwen actief in de verzorging van zieken en gehandicapten en in het onderwijs aan meisjes toen niemand dat nog deed.

In het charisma van veel congregaties, zeg maar hun statuten, is te vinden dat religieuzen niet onverschillig kunnen toezien en ontkennen dat er, in kerk en maatschappij, onrechtvaardige structuren bestaan, die vrouwen tot tweederangs burgers reduceren.

De zusters waren zich in 1991 ook al bewust van het feit dat vrouwen de eerste slachtoffers zijn van allerlei ellende, waarvan armoede op de eerste plaats komt. De strijd tegen dat onrecht gaf hen een nieuwe missionaire roeping, nl. om alle vrouwen hun menselijke waardigheid terug te geven.

In de loop der jaren heeft de SRTV veel zien veranderen, zowel in eigen geledingen als op het gebied van vrouwenhandel. De val van de muur zorgde voor een verschuiving van de landen van herkomst.

Door de uitbreiding van de officiële definitie over mensenhandel en de daardoor noodzakelijke wetswijziging in 2005 worden ook andere vormen van gedwongen arbeid en slavernijachtige omstandigheden beschouwd als men-

senhandel. Vele organisaties in Nederland zijn bezig zich te heroriënteren en te zien of ze hun naam of doelstelling moeten gaan aanpassen.

De SRTV heeft hierover intern verschillende keren gesproken en is tot de conclusie gekomen dat, ongeacht de officiële definitie mensenhandel, vooral vrouwen slachtoffer blijven van geweld, van uitbuiting en van gedwongen prostitutie.

Daarom hebben wij er bewust voor gekozen ons voor deze vrouwen te blijven inzetten. In onze visie hebben vrouwen vaak een extra steuntje nodig, lopen vrouwen extra gevaar als ze migreren en is het leven in vele delen van de wereld voor vrouwen extra zwaar.

Wij zullen onze ogen niet sluiten voor andere vormen van mensenhandel. Maar vanwege de nalatenschap van de zusters die in 1991 begonnen met deze organisatie en door de vele vrouwelijke religieuzen wereldwijd die zich aan ons verbonden weten, willen wij naast de vrouwen blijven staan. Onze missie zal dan ook blijven: alle vrouwen hun menselijke waardigheid terug te geven.

Ivonne van de Kar, coördinator SRTV

Symposium 14 november:

Mr. Marjan Wijers, van het Verwey Jonker Instituut, schetste de historie van vrouwenhandel en de wetgeving hieromtrent in de laatste 120 jaar. Daarna gaven politie, opvang en hulpverlening praktijkvoorbeelden.

Het middagdeel stond in het teken van de nieuwe vormen van mensenhandel. Een medewerker van de Nationaal Rapporteur gaf inzichtelijke cijfers n.a.v. een zeer recent onderzoek. Daarna gaven Filippijnse vrouwen en de AbvaKabo voorbeelden uit de praktijk.

Zowel in de ochtend als in de middag was er ruimte voor de vele vragen van het zeer diverse publiek: Nederlandse organisaties tegen mensenhandel, hulpverlening, opvang, politie, ministeries, vakbond, migrantenorganisaties en religieuzen.

De dag werd inspirerend afgesloten door Manon Vanderkaa, directeur van 'CMC mensen met een Missie'.

De SRTV - al 15 jaar actief

'Ik heb terdege de ellende van de vrouwen gezien en hun gewezen over hun handelaars gehoord.' (naar Exodus 3, 7)

De Eeuwige zag de ellende van verhandelde vrouwen. Vanuit die overtuiging stichtte Zuster Michel Keesen in 1991 de Werkgroep Religieuzen Tegen Vrouwenhandel. Zij kon dat onrecht niet verdragen. Geen wonder, want Ans Keesen is de dochter van ouders, die heel erg betrokken waren op de samenleving en op het onrecht dat dichtbij en ver weg mensen werd aangedaan. Haar vader was graficus en een vakbondsman in hart en nieren. Iemand die nog echt wist wat er in de arbeiders omging. Haar moeder was een West-Friese, een hartelijke vrouw die zich wel duidelijk liet horen als dat nodig was. Ans is de jongste van vier kinderen, een hecht gezin. Van jongs af aan kende ze problemen met haar gezondheid. Ze had altijd last van hoofdpijn, waarschijnlijk te wijten aan een harde val als klein kind met haar hoofd op een granieten vloer. Ook van andere lichamelijke stoornissen had ze bijna een leven lang last. Zij ging die problemen niet alleen te lijf met geneesmiddelen die de gewone dokter haar voorschreef maar ook met middelen van alternatieve genezers, dikwijls met succes.

Opleiding

Ans werd via de HBS en een verkorte oorlogsopleiding op de kweekschool onderwijzeres. Ze heeft enige tijd op een school in een wijk met veel sociaal behoeftige gezinnen in Rotterdam gewerkt. Die gezinnen hadden haar hart. Een religieuze op die school zette haar aan het denken over een leven in een onderwijscongregatie. Uiteindelijk kwam ze terecht bij de zusters van Onze Lieve Vrouw van Amersfoort. Ze koos als kloosternaam 'Michel' een naam met een betekenis: 'Wie is krachtig als God?' Via Dordrecht werd ze hoofd van een nieuwe school in Groningen. Daar voelde ze zich niet gelukkig en verhuisde naar Haarlem. Ze ging daar zelfstandig wonen, haalde MO-Nederlands en werd lerares op een MULO in Katwijk. Ze maakte daar kennis met Joke den Dulk en zette zich samen met haar in voor probleemkinderen. Vanwege haar slechte gezondheid raakte Michel in de WAO. Al gauw gingen Michel en Joke in Haarlem samenwonen en later in Bennebroek. Joke, die Hervormd was en bleef, werd geassocieerd lid van de congregatie van de Zusters van Onze Lieve Vrouw van Amersfoort.

Werkgroep Religieuzen Tegen Vrouwenhandel

Michel en Joke stichtten 'De Terp', een organisatie waarin ze zich samen met anderen inzetten voor zwerfkinderen. Het heeft hen veel verdriet gedaan, dat ze 'De Terp' vaarwel moesten zeggen. Maar in 1991, toen beide 63 jaar oud waren begon Michel aan een nieuwe uitdaging. Zij richtte de Werkgroep Religieuzen Tegen Vrouwenhandel op. In 1993 sloot ook Joke zich hierbij aan. In korte tijd had Michel een groep religieuzen om zich heen verzameld: veel oud-missionarissen, een zuster die verhandelde vrouwen opving die ont-

snapt waren aan hun pooiers en nog enkele andere zusters. Al snel ontstond er een wereldwijd netwerk. Michel en Joke en ook andere leden van de werkgroep hadden goede ideeën, zoals de waarschuwingsfolder, die nu in 48 talen over de hele wereld verspreid wordt via scholen, ziekenhuizen, ambassades, enz.

Zr. Michel (1997)

Conferentie over bestrijding vrouwenhandel

"Mannen brengen dit kwaad in de wereld, mannen moeten zich ook inzetten om het uit de wereld te helpen.", aldus Michel. Zo wist ze een aantal mannen bij het werk van de Religieuzen Tegen Vrouwenhandel te betrekken, later aangevuld met enkele vrouwen. In 1997 beleefde de werkgroep een hoogtepunt. Dankzij de inzet van velen werd in Amersfoort een conferentie georganiseerd voor religieuzen over de bestrijding van vrouwenhandel, 'Nofos' genoemd, een afkorting van 'Not for sale'. Tachtig vrouwen, die zich allemaal inzetten voor de bestrijding van vrouwenhandel, namen deel aan deze bijeenkomst. De vrouwen kwamen uit veel landen van Europa, ook uit landen van het vroegere Oostblok. Het werd een zeer geslaagde conferentie met uitstekende sprekers, succesvolle workshops en een goed actieplan. Mgr. Muskens, zelf lid van de ondersteuningsgroep (zo was de oorspronkelijke mannengroep gaan heten) hield een inspirerende slottoespraak.

In datzelfde jaar ontving Michel de Marga Klompé-prijs voor haar werk als oprichtster van de Werkgroep Religieuzen Tegen Vrouwenhandel.

In haar toespraak bij die gelegenheid liet zij alle medewerkers in de eer delen.

In 1998 werd zij een van de honderd heldinnen van de wereld die benoemd werden door New Yorkse vrouwenbeweging die 150 jaar bestond.

Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel

Het werk van de WRTV breidde zich uit en het werd zaak om er een juridisch goede structuur aan te geven. Michel zag dat ook in. Ze liet zich door meerdere mensen, onder wie juristen, adviseren. Er werd een bestuur geformeerd en de werkgroep werd een stichting. Tot dan toe was zij de spil, waar de werkgroep om draaide. Aan de ene kant voelde ze aan dat zij haar werk moest overdragen, ook al vanwege haar slechter wordende gezondheid. Aan de andere kant kon ze het heel moeilijk los laten. Ze regelde

het zo dat de werkzaamheden van haar opvolgster uit het woonhuis werden overgeheveld naar het verlaten postkantoor in Bennebroek. Zo zou ze in de buurt zijn om indien nodig bij te springen. Het bestuur begreep dat dit niet goed zou blijven gaan en verplaatste het bureau naar Den Bosch.

Twee jaar geleden kreeg Michel een herseninfarct. Samen met Joke heeft ze zich daarvoor en ook daarna nog ingezet voor crisisopvang van vrouwen, die uit de handel konden worden losgemaakt. Ze had nog zoveel willen doen. En wat ze kan doet ze nog.

De werkgroep/stichting bestaat nu vijftien jaar, de werkwijze is professioneler geworden. Maar het hart van Michel zit nog in de geesten van de medewerkers.

Michel en Joke, hartelijk dank voor alles.

Gijs Lieffering

Overheidsbeleid slachtoffers van vrouwenhandel

In 1987 begon ik te werken bij de Stichting Tegen Vrouwenhandel. Vrouwenhandel stond nog niet op de politieke agenda, alles was nieuw en één van onze grote zorgen –en frustraties– was het vinden van onderdak voor 'onze' vrouwen. In de vrouwenopvang werden ze regelmatig geweigerd: bij het ene huis omdat ze bedreigd werden, bij het andere omdat ze niet bedreigd werden, of omdat ze geen kinderen hadden, of juist wel, of omdat ze geen 'hulpvraag' konden formuleren. Nu ja, ik heb daar ooit in een erg boze bui nog een stukje over geschreven, maar mijn collega's leek het niet handig dat te publiceren. Daarin hadden ze gelijk. En zo belandden de Thaise Noi en de Poolse Jasna bij zusters, die er een pragmatische kijk op na hielden. Iemand heeft hulp nodig? Nu, dan bieden we die! Ons maakte dat heel gelukkig en onze vrouwen ook. Noi maakte met hulp van een van de zusters een klein Boeddhistisch altaartje in een hoekje van haar kamer, en Jasna deelde met ons haar verbazing over de in gewone, zij het degelijke kleding gestoken zusters die muurtjes metselden en auto reden! Dat was nog wel even wat anders dan de nonnen die ze uit haar eigen land kende. Ook herinner ik me nog een van de zusters die bij de opening van ons nieuwe kantoor door Hirsch Ballin –(ook) toen minister van justitie– de gelegenheid te baat nam om hem eens beleefd de oren te wassen over het vrouwenhandelbeleid.

Opvang slachtoffers nu

Anno 2006 is het met de vrouwenopvang helemaal goed gekomen. Er zijn regionale opvangnetwerken en case-managers, er is een beleid dat er voor zorgt dat vrouwen niet gelijk uitgezet worden, er zijn richtlijnen voor politie en justitie, over de hele wereld wordt aan preventie gedaan en vrouwenhandel staat hoog op de nationale en internationale agenda. En ondertussen is de internationale definitie van vrouwenhandel uitgebreid om alle vormen van gedwongen arbeid en slavernijachtige uitbuiting aan te kunnen pakken, en niet alleen in de prostitutie.

Internationaal beleid

Is het dan helemaal in orde nu? Nee, dat dacht ik niet. Niet in Nederland, niet in Europa en niet internationaal. In Nederland hebben vrouwen nog steeds alleen toegang tot hulp en bescherming als ze aangifte doen. Dat wil zeggen: wanneer ze bruikbaar zijn voor politie en justitie. En als de strafzaak afgelopen is, kunnen ze wel een aanvraag doen voor een vaste verblijfsvergunning op 'humanitaire gronden', maar die wordt zelden toe-

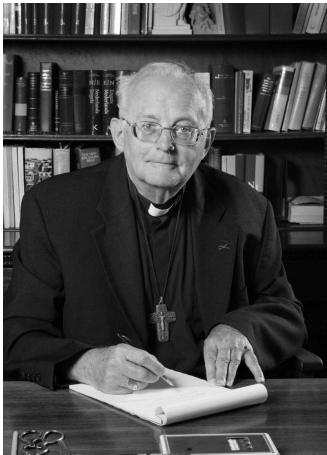
gekend. Al gebiedt de eerlijkheid me te zeggen dat er recent een enigszins nieuw beleid hierin is uitgevaardigd. Ook op Europees niveau worden de opvang en bescherming van slachtoffers nog steeds ondergeschikt gemaakt aan de belangen van justitie bij opsporing en vervolging. En in hun haast om maatregelen te nemen verwarren veel landen mensenhandel met prostitutie en mensensmokkel. Met als gevolg dat maatregelen tegen mensenhandel maar al te vaak verworden tot maatregelen tegen migratie en tegen prostitutie.

Vooraf prostituees hebben het op dit moment hard te verduren, nu het machtige Amerika heeft besloten dat prostitutie en vrouwenhandel hetzelfde zijn en een ware kruistocht tegen prostitutie voert. Die gaat zover dat organisaties die Amerikaans geld krijgen (en dat zijn er veel) niet meer met prostituees op gelijke voet mogen samenwerken, geen voorlichting over veilige seks meer mogen geven en sekswerkers niet meer mogen helpen zich te organiseren voor betere werkomstandigheden. En zo gaat de strijd voor mensenrechten voor de ene groep ten koste van de andere groep. Dat kan en mag nooit de bedoeling zijn. Kortom, genoeg werk aan de winkel. We kunnen onze mouwen opgestroopt houden.

*Marjan Wijers
Verwey-Jonker Instituut*

Vrouwenhandel

Tijdens het Wereldkampioenschap Voetbal in Duitsland werden veel vrouwen uit Oost-Europa met fraaie beloftes naar Duitsland gelokt. Er werd hun aantrekkelijk werk tegen een leuk salaris in het vooruitzicht gesteld. Veel jonge vrouwen, levend in een uitzichtloze positie, gingen op dit aanbod in. Bij aankomst in Duitsland werden ze niet te werk gesteld als au pair in een gezin of als balie-medewerkster in een hotel maar kwamen in de prostitutie terecht. Uitbaters van bordelen dwongen hen zich avond na avond te prostitueren om na de finale als oud vuil afgedankt te worden. Het geld dat ze verdienden stroomde in de zakken van zware criminelen. In Oost-Europa verrijken bendes zich aan deze moderne vorm van slavenhandel.

Bisschop Muskens

Zowel binnen de voetbalwereld als de kerken kwam protest tegen deze uitbuiting. De president van de Duitse voetbalbond, Theo Zwanziger, stelde zich achter de campagne 'Affluiten voor gedwongen prostitutie'. Binnen de Nederlandse kerkgemeenschappen organiseerden de Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel en Kerkinactie de stempelactie 'Zet vrouwenhandel buitenspel!'. Zij nodigden instellingen uit om tijdens de Wereldkampioenschappen hun uitgaande post te voorzien van een stempel met deze tekst. Als bisdom hebben we graag aan deze

actie meegedaan en op deze manier aandacht gevraagd voor deze vorm van onrecht.

Dat dit nodig is, blijkt uit enkele getallen. Volgens schattingen van de Verenigde Naties zijn er alleen al in de vorige eeuw dertig miljoen mensen als koopwaar verhandeld onder wie tien miljoen meisjes tussen vijf en vijftien jaar. De oorzaken van deze handel zijn velerlei. Naast armoede worden in veel culturen meisjes en vrouwen gediscrimineerd. De Salesiaanse zuster Philomena D'Souza uit India (ID Woord en wederwoord, februari 2006) wijst erop dat Aziatische ouders hun dochters allereerst beschouwen als een financiële last. Ze willen hen zo snel mogelijk uithuwelijken. Wanneer mensenhandelaren bereid zijn geld te geven, wordt 'het huwelijk' snel geregeld en verdwijnt een jonge vrouw in de prostitutie.

Het is duidelijk dat mensenhandel voor christenen onaanvaardbaar is. De Katechismus van de Katholieke Kerk noemt het een zonde tegen de waardigheid van de persoon en tegen zijn fundamentele rechten, dat mensen door gebruik van geweld verlaagd worden tot gebruiksvoorwerpen of tot bronnen van winst (KKK 2414). Met het uitspreken van een morele veroordeling zijn we er echter niet. Vrouwenhandel vraagt een gerichte aanpak waarin armoedebestrijding, educatie en de bevordering van de rechten van de vrouw geïntegreerd zijn. De westerse landen kunnen hun eigen verantwoordelijkheid niet ontlopen. Hier ligt de eigenlijke bron van dit kwaad. Door gerichte wetgeving moeten ze mensenhandel en prostitutie bestrijden. Een belangrijke bijdrage hiertoe vormde de ratificatie van het Verdrag over de Actie tegen de handel in mensen op 3 mei 2005 door de Raad van Europa. Veertien, vooral kleinere, landen hebben tot dusver dit verdrag ondertekend. Nederland is hier nog niet bij. Het zou een belangrijke bijdrage zijn aan de strijd tegen vrouwenhandel als ook Nederland zich bij dit verdrag aansluit.

*Martinus Muskens
Bisschop van Breda*

Voor u gelezen

Poolse slavendrijver opgepakt

In Polen is de vermoedelijke leider aangehouden van een bende die sinds 2000 honderden Polen heeft geronseld voor 'slavenarbeid' op groente- en fruitkwekerijen in Italië. De verdachte, Lukasz Z., werd dinsdagavond opgepakt in een huurwoning in de oostelijke plaats Lublin. Eerder werden in Polen al 25 mensen aangehouden in de zaak en in Italië nog eens dertien. Er zijn ongeveer vierhonderd getuigen gehoord. Volgens eerdere berichten werden werkwillige Polen gelokt door middel van krantenadvertenties waarin werk op

kwekerijen in Italië werd aangeboden. Gegadigden moesten hun eigen reiskosten en een eenmalige bemiddelingsvergoeding van 900 zloty (225 euro) betalen. Eenmaal in Italië kregen zij niet het uurloon van 5 tot 6 euro dat hun was voorgespiegeld, maar slechts 1 euro.

Ze moesten tien tot twaalf uur per dag werken en werden ondergebracht in barakken met miserabele sanitaire voorzieningen. Doordat ze moesten betalen voor hun logies en eten raakten de meesten bovendien

in de schulden. In sommige gevallen zou sprake zijn geweest van gedwongen prostitutie, verkrachting en mishandeling en verscheidene arbeiders zouden zelfmoord hebben gepleegd. De Poolse politie heeft op internet een lijst gepubliceerd van meer dan honderd mensen die na hun vertrek naar Italië zoek zijn geraakt. In vier gevallen bestaat het vermoeden dat de vermiste persoon is vermoord.

Het Laatste Nieuws, 15 nov 2006

Strijd tegen hedendaagse slavernij

CCME, de Commissie van Kerken voor Migranten in Europa, is de oecumenische koepelorganisatie van Europese Kerken die zich bezig houdt met alles wat in Europa met migratie te maken heeft zoals: asielen, vluchtelingen, werkmigratie, illegale migranten, integratie en antidiscriminatie.

De aangesloten kerken en organisaties, uit 18 Europese landen zijn overwegend Protestant, Orthodox en Anglicaans. Sommigen zijn zelf oecumenische koepelorganisaties (zodoende zijn Rooms-katholieke Bisschoppenconferenties in verschillende landen indirect lid).

Haar werk om gezamenlijk te lobbyen bij Europese politieke instituten is gebaseerd op de bijbelse boodschap, die de nadruk legt op de waardigheid van elk mens als geschapen naar het beeld van God.

Kerkelijk netwerk

Het onderwerp mensenhandel werd aan het einde van de jaren negentig belangrijk toen steeds meer lidorganisaties begonnen te erkennen dat vrouwenhandel, voornamelijk voor seksuele uitbuiting, een alarmerend probleem was geworden.

De Konferentie van Europese Kerken, de zusterorganisatie van de CCME, startte in 1999 met werkzaamheden om de bewustwording binnen de kerken over vrouwenhandel te vergroten. Lidorganisaties van CCME lieten weten de staf te willen uitbreiden om vrouwenhandel daadwerkelijk te kunnen bestrijden.

Na veel discussie werd in 2002 met het eerste project gestart: 'Christelijke acties en Netwerken tegen Vrouwenhandel' (CAT), een samenwerkingsverband tussen de eigen lidorganisaties en Caritas afdelingen uit geheel Europa.

In de eerste fase van het project werd vooral nadruk gelegd op bestaande vormen van preventie, opvang van slachtoffers en het geschikt maken van goede projecten voor uitwisseling naar andere landen.

Vanaf 2003 groeide het project in omvang en bereik tot een breed netwerk waar verschillende christelijke organisaties –zoals de SRTV–, seculiere NGO's en overheidsinstellingen zich bij aansloten.

Het overdragen van kennis en ervaring ging door en de aangesloten organisaties ontwikkelden criteria op het gebied van opvang van slachtoffers, voorlichting, preventie en multidisciplinaire samenwerking. Nu is het CAT-project gericht op nieuwe uitdagingen, zoals nieuwe subtielere vormen van seksuele uitbuiting en uitbuiting op andere gebieden dan gedwongen prostitutie.

Wereldwijde gerechtigheid

CCME heeft in de loop der jaren samen met andere christelijke partners, de in het project verworven kennis ingezet bij haar lobbywerk in Europese instituten, de Raad van Europa en de VN.

Voor CCME is de strijd tegen de mensenhandel geen geïsoleerd onderwerp, maar een zeer dramatisch gevolg van wereldwijde systematische sociale uitsluiting, voornamelijk van vrouwen, wereldwijd onrecht en een ontoereikend migratiebeleid in Europa.

Haar betrokkenheid bij de strijd tegen mensenhandel is onderdeel van de bredere strijd voor fundamentele rechten van alle migranten en tegen moderne vormen van slavernij.

Kerken houden zich bezig met een breed scala aan onderwerpen die te maken hebben met sociale uitsluiting en wereldwijde gerechtigheid gebaseerd op zowel de materiële als de spirituele behoeften van elke mens. Daarom spreekt het vanzelf dat kerken zich bezighouden met de vele oorzaken van mensenhandel.

Het is daarom voor CCME belangrijk om het werk dat binnen de kerken wordt gedaan tegen mensenhandel meer zichtbaar te maken om zo alle delen van de kerken te mobiliseren tot actie over te gaan.

Mr. Torsten Moritz

Niet moraliserend

Steeds meer kerken hebben zich aangesloten bij dit netwerk en hebben hun eigen initiatieven ontplooid. Bij dit werk was het dilemma altijd: hoe kan je moreel passend te werk gaan zonder moraliserend te zijn. Hierdoor was het nemen van praktische stappen vaak moeilijk, maar was professionele uitwisseling met gelijkgestemde organisaties essentieel.

Nieuwe strategie

CCME zal het jaar 2007 gebruiken om het werk van de afgelopen jaren te evalueren en de huidige ideeën over mensenhandel te bezien en een nieuwe strategie te bepalen.

Het is duidelijk dat vrouwenhandel een prioriteit zal blijven, maar ook andere vormen van moderne slavernij behoeven meer aandacht.

Vanaf 2002 werd een netwerk opgebouwd van 35 partners afkomstig uit 25 landen, die samenwerken in onderling respect, van elkaar leren en met enthousiasme een netwerk opbouwden. CCME kijkt, in deze fase van het herformuleren van haar betrokkenheid bij nieuwe vormen van slavernij, met veel hoop, ongeduld en vertrouwen naar de toekomst.

*Mr. Torsten Moritz, Project Secretary
Churches' Commission for Migrants in Europe
(CCME), Brussels*

Vrouwenhandel laat mij niet meer los ...

Het was in 1988 dat ik, tijdens mijn binnenlands werk voor Mensen in Nood (MIN), voor het eerst geconfronteerd werd met een slachtoffer van vrouwenhandel. Een Filipijnse vrouw was onder valse voorwendselen naar Nederland gebracht met het vooruitzicht van een goedbetaalde baan in een hotel. Hier aangekomen belandde zij in de gedwongen prostitutie, wist echter te ontsnappen en wilde een proces beginnen tegen haar handelaar in de Filipijnen. Op verzoek van de Stichting tegen Vrouwenhandel (STV) droeg MIN bij aan haar proceskosten en nam ik deel aan een actie bij de Filipijnse ambassade. Ik was erg ontdaan over alles wat deze vrouw was overkomen. Het probleem liet mij niet meer los.

Als lid van de Graal¹⁾, een internationale vrouwenbeweging, vond ik dat wij als beweging een bijdrage moesten leveren om deze moderne slavernij een halt toe te roepen.

Religieus netwerk

Na mijn pensionering in 1997 sloot ik mij als lid van de Graal aan bij de Stichting Religieuzen tegen Vrouwenhandel (SRTV). Sindsdien heb ik tijdens alle internationale Graalbijeenkomsten aandacht gevraagd voor de strijd tegen vrouwenhandel. Er werd aandachtig geluisterd, maar er waren steeds zoveel andere activiteiten die de aandacht kregen. In de loop der jaren echter werd vrouwenhandel in meerdere landen als probleem onder ogen gezien.

Sinds kort heeft de Graal een eigen internationaal netwerk: 'Human Trafficking', waar ik deel van uitmaak. Voor de internationale Algemene Vergadering van de Graal in augustus van dit jaar in de Verenigde Staten was aan de coördinatoren van de netwerken gevraagd een mini-expo samen te stellen van haar werkzaamheden. Voor het netwerk 'Human Trafficking' heb ik dat gedaan en aangegeven met welke landen de SRTV en de Graal samenwerken en wie er de contactpersonen zijn. Daarbij was ook het nodige informatiemateriaal beschikbaar. Dit heeft ertoe geleid dat de strijd tegen vrouwenhandel in de komende tijd een van de actiepunten wordt van de internationale Graalbeweging. Ieder Graalland heeft nu een contactpersoon aangewezen die onderzoek gaat doen naar de vrouwenhandel in haar land: betreft het een land waar de slachtoffers vandaan komen? Is het een land van bestemming? Of zoals Nederland: een land van bestemming en transit? De Engelstalige DVD's met voorlichting over vrouwenhandel zijn meegegaan en kunnen een grote hulp zijn.

Zo hopen we een overzicht te krijgen van de situatie van de vrouwenhandel in de verschillende landen om vervolgens te zien wat er aan gedaan kan worden.

Armoede wereldwijd

Vrouwenhandel, een gevolg van armoede en globalisering, krijgt steeds meer publiciteit. De SRTV verspreidt via vrouwenbewegingen en Nederlandse ambassades waarschuwingsfolders in 48 verschillende talen, en er zijn illustraties voor analfabeten. Ondanks waarschuwingen worden vrouwen toch nog misleid: "Deze jongeman was zo aardig. Hij is ook bij mijn ouders geweest. Hij wil met mij trouwen. Hij kan echt geen kwade bedoelingen heb-

ben ...". Aangekomen in Nederland komen zij dan bedrogen uit.

Mw Ton Brouwer

Onlangs was ik op bezoek bij Caritas in Litouwen, waar vijf maatschappelijk werksters dagelijks bezig zijn met de rehabilitatie van zo'n 1500 slachtoffers van vrouwenhandel, die jaarlijks zwaar getraumatiseerd terugkeren naar hun vaderland na politie-invalen of ontsnappingen. Vaak weigeren ouders hun dochter weer op te nemen omdat zij in de prostitutie werkzaam was, ook al was het dan gedwongen.

Voor handelaren is het lucratiever om een vrouw te kopen en weer door te verkopen, dan te handelen in drugs. Want hiervoor is de pakkans groter en de gevangenisstraf langer. Zolang de handelaren niet opgepakt worden, gaat de handel door. Dit geldt voor Litouwen en voor alle andere landen. Vrouwen zijn bang om aangifte te doen. Zij worden bedreigd door de handelaar die haar familie kent. Als een slachtoffer, bijv. in Nederland, een aanklacht indient mag zij tijdens het proces hier blijven en krijgt zij onderdak, levensonderhoud en medische zorg. Zij mag ook werken. Is het proces echter voorbij en zit de handelaar zijn gevangenisstraf uit, dan moet zij terug naar het land van herkomst, waar vaak ook de handelaar na verloop van tijd weer terugkeert. Dit is een onmenselijke en onbegrijpelijke situatie. Op humanitaire gronden zou zo'n slachtoffer een verblijfsvergunning dienen te krijgen. Er is op het ogenblik een toezegging van Minister Verdonk om de mogelijkheden voor een permanente verblijfsvergunning voor slachtoffers van mensenhandel te versoepelen. Laten we hopen dat dit inderdaad gaat gebeuren.

Het mag uit dit alles duidelijk zijn dat de strijd tegen vrouwenhandel nog lang niet gestreden is. Er is nog zoveel te doen en daarom laat vrouwenhandel mij niet meer los.

Mw Ton Brouwer
Medewerker SRTV

¹⁾ De Graalbeweging is een internationale eigentijdse vrouwenbeweging geworteld in een lange christelijke traditie. Leden voelen zich met elkaar verbonden door de overtuiging dat ze hun spiritualiteit actief vorm willen geven door een bijdrage aan meer rechtvaardigheid voor allen en alles wat leeft op aarde.

Strijd tegen vrouwenhandel in Kameroen

Sinds 2002 zet de Internationale Kring voor de Voltooiing van de Schepping (CIPCRE) zich in voor de strijd tegen geweld in Kameroen, in het bijzonder tegen seksuele uitbuiting en vrouwenhandel. Dit verschijnsel neemt onrustbarend toe, niet alleen in Kameroen, maar ook in heel Afrika.

Onze strijd

Met hulp van de SRTV hebben wij een onderzoeksbureau ingeschakeld om in de vijf grootste steden van Kameroen een onderzoek naar seksueel geweld in te stellen. Daaruit blijkt onder meer dat 40% van de jonge meisjes op een of andere manier voor winstgevendende doelen wordt uitgebuit. Er is een ware seksmarkt van jonge vrouwen aan de gang. Dat neemt met de dag toe. De bevolking is zich daar niet van bewust. Wereldlijke en kerkelijke overheden doen er niets aan.

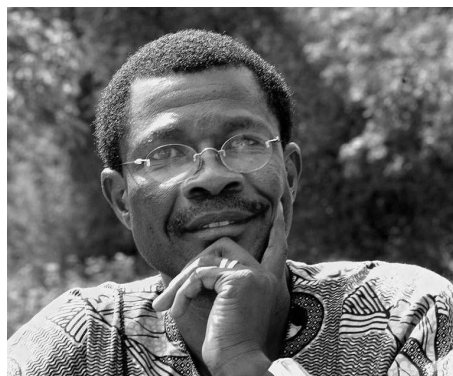
Naar aanleiding van dit onderzoek hebben we Amélie James Koh-Bela ingeschakeld. Deze Kameroense vrouw is specialist op het gebied van vrouwenhandel. Haar onderzoek laat zien dat Kameroen momenteel de grootste buitenlandse leverancier van prostituees is, gevolgd door Nigeria! Tweederde van de verhandelde vrouwen zijn meiden die nog op de schoolbanken thuis horen!

Bewustmaking en mobilisering

Naar aanleiding van deze onderzoeken hebben we in 2004 een jaar lang een grote campagne in alle grote steden gevoerd zowel bij jongeren als volwassenen, in katholieke, protestantse en moslimgemeenschappen om mensen bewust te maken van de omvang en de gevolgen van seksuele uitbuiting en vrouwenhandel. Dat deden we door spreekbeurten te houden, scholen te bezoeken, publieke en private media in te schakelen en formele en informele gesprekken te houden. Dit alles om verontwaardiging bij de bevolking op te wekken en de wil te kweken deze plaag te bestrijden.

Bij verschillende gelegenheden werd Amélie James Koh-Bela ingeschakeld. Met cijfers kon zij toehoorders laten zien dat in Nederland, Frankrijk, Spanje, België, Saudi-Arabië en Koeweit veel van de prostituees uit Ka-

meroen en Nigeria kwamen. Met de campagne wilden we bereiken dat ouders hun verantwoordelijkheid nemen en hun kinderen beter beschermen.

Dominee Jean-Blaise Kenmogne

Politieke beïnvloeding

In onze campagne hebben we ook politieke leiders en hoge functionarissen benaderd. We zoeken nu nog een gelegenheid met onze parlementariërs een debat aan te gaan, in de hoop dat er spoedig wetten komen om de seksmarkt en vrouwenhandel tegen te gaan. Ook hebben we de kerken in Kameroen benaderd om publiekelijk hun stem te laten horen.

Onze plannen

We zijn van plan met deze campagnes door te gaan. Bovendien willen wij ons werkterrein uitbreiden door:

- jonge slachtoffers van seksuele uitbuiting op te vangen en hen helpen een menswaardig bestaan op te bouwen,
- een netwerk op te zetten van gewezen slachtoffers en hen in te schakelen in de strijd tegen vrouwenhandel,
- zo veel mogelijk teams op te zetten en te vormen die het werk van bewustwording, mobilisatie en beïnvloeding voortzetten.

*Dominee Jean-Blaise Kenmogne,
Directeur Général du CIPCRE et*

*Directeur de Publication de Ecovox, Cameroun
Vertaald en bewerkt door Fr. Frans Kwik*

Europees Parlement is tegen bordeelverbod

Een meerderheid van het Europees Parlement heeft vandaag een wetsvoorstel verworpen dat moest leiden tot een bordeelverbod in de Europese Unie. Bordelen kunnen open blijven dankzij besluit Europees Parlement. Het wetsvoorstel was ingediend door enkele Scandinavische landen en gericht tegen landen als Nederland waar prostitutie legaal is. Volgens de Scandinaviërs is de vrouwenhandel toegenomen door de legalisering.

Slachtoffer

Die gedachtegang gaat de Neder-

landse Europarlementariër Jeanine Hennis-Plasschaert (VVD) te ver. Volgens haar zijn prostituees 'niet per definitie het slachtoffer van mensenhandel'. Ze vindt een Europees bordeelverbod niet de oplossing en stelt dat 'ieder land vooral zelf moet beslissen of het bordelen verbiedt of niet'. De Nederlandse vindt wel dat de Europese Unie mensenhandel harder moet bestrijden.

In Nederland gold jarenlang een bordeelverbod, maar dat is in oktober 2000 opgeheven. Uit een evaluatie van de regering in februari 2003 bleek

dat er 'een breed draagvlak' was voor de opheffing.

Toch besloot Amsterdam afgelopen juni tientallen bordelen te sluiten in de strijd tegen de criminaliteit op de Wallen. En eerder deze week noemde CDA-kamerlid Sybrand van Haersma Buma bordelen de 'voorportalen van de georganiseerde misdaad'. Hij vindt dat gemeenten deze bedrijven daarom moeten kunnen verbieden.

*Arthur Agterberg
Elsevier, 16 november 2006*

Tussen wal en schip

Stichting Vluchtelingen in de Knel probeert hulp te bieden aan uitgeprocedeerde asielzoekers. Deze Stichting is een initiatief van vrouwelijke religieuzen. Met enige regelmaat krijgen wij echter ook te maken met slachtoffers van vrouwenhandel.

Op dit moment vangen wij twee jonge vrouwen op die slachtoffer zijn geweest van dit soort vreselijke praktijken. Één van deze vrouwen is vanuit Guinee naar Nederland gebracht en direct in de prostitutie gedwongen. Na drie maanden heeft zij gelukkig op eigen kracht kunnen ontsnappen. Zij meldde zich bij de politie en deze stuurde haar door naar het aanmeldcentrum in Ter Apel om asiel aan te vragen. Er is helaas nooit aangifte gedaan, omdat de betrokken organisaties hier niet voldoende aandacht aan hebben besteed en de vrouw zelf niet heeft ingezien hoe belangrijk dit was. We hebben contact opgenomen met het team mensenhandel in Eindhoven, om te kijken of er nog iets mogelijk is voor haar. De kans is klein dat de politie nog iets voor haar kan betekenen, aangezien het inmiddels al drie jaar geleden is dat ze naar Nederland werd gebracht en ze niet veel details over deze tijd van gedwongen prostitutie kan vertellen.

De andere jonge vrouw is zelf naar Nederland gevlucht na de verschrikkingen die ze in haar eigen land Congo had meegemaakt. Terwijl zij de beroepsprocedure van haar asielaanvraag nog afwachtte en zij overigens geen recht meer had op overheidsopvang, is zij in handen gevallen van een pooier. Deze heeft haar zes maanden vastgehouden en haar laten misbruiken. Toen hij haar niet meer kon gebruiken, heeft hij haar op het Centraal Station van Eindhoven achtergelaten. Ook zij is bij de politie geweest, maar weer hetzelfde probleem. Aangezien zij niet genoeg details kan vertellen voor een onderzoek over bijvoorbeeld de plaats waar ze werd vastgehouden en door wie, heeft de politie niets voor haar kunnen doen. Op dit moment zijn we bezig om een herhaalde asielaanvraag voor te bereiden voor deze vrouw.

Geen procedure, geen hulp!

Het is zeer triest dat deze meiden niet eens in een procedure voor slachtoffers van vrouwenhandel terecht komen. Als na één of twee gesprekken met de politie blijkt dat ze niet genoeg details kunnen vertellen, is er onvoldoende aanleiding om een onderzoek in te stellen. Als er geen onderzoek gestart kan worden, kan het slachtoffer ook geen procedure beginnen. Deze vrouwen vallen dan buiten de boot wat betreft een tijdelijke verblijfsvergunning, onderdak, verzekering en dergelijke. Waar moeten zij dan heen en wat moeten ze gaan doen? Het feit dat ze niet exact kunnen vertellen waar ze zijn vastgehouden en door wie, maakt wat ze hebben meegemaakt niet minder erg. Ook zij hebben hulp nodig.

Samen met deze twee jonge vrouwen zijn we aan het onderzoeken wat er nog wel mogelijk is. Misschien is er een kansrijke procedure mogelijk op een ander vlak, bijvoorbeeld asiel, of misschien willen ze terug naar het land van

herkomst. Maar wat gebeurt er met de vrouwen die geen contact hebben met een hulporganisatie?

Niet alleen deze vrouwen proberen wij een toekomst te geven. Wij willen ook voorkomen dat uitgeprocedeerde vrouwen en meiden in dergelijke situaties terecht komen. Dit temeer omdat ze in een fragiele positie verkeren. Eind 2005 hebben we in samenwerking met Humanitas voorlichting gegeven aan de jonge vrouwen in onze opvang over de zogenaamde loverboys. Ze hebben het als zeer leerzaam ervaren en we hopen hen op deze manier bewuster te maken van de gevaren van gedwongen prostitutie. Deze meiden vormen een zeer kwetsbare groep, aangezien ze geen verblijfsvergunning en sociale zekerheid hebben. Meegaan met een man die mooie, maar valse beloftes doet, is verleidelijk in de hoop dat hij hen uit hun uitzichtloze situatie zal halen.

Toekomstige slachtoffers

Een ander probleem waar we ons zorgen over maken is wat er zal gaan gebeuren met de 170 alleenstaande minderjarige asielzoekers, die net achttien jaar zijn geworden en voor januari 2007 in Eindhoven op straat dreigen te komen of nu al staan. Deze jongeren zijn als minderjarige naar Nederland gekomen en kregen een tijdelijke verblijfsvergunning en begeleiding. Nu ze achttien jaar worden, wordt de verblijfsvergunning ingetrokken en het leefgeld en de begeleiding gestopt. Voordat de jongeren echt beseffen wat hen overkomt, zijn ze al aan hun lot overgelaten. Ook zij kunnen gemakkelijk in handen van een pooier vallen. Samen met gemeentelijke ondersteuning proberen we te voorkomen dat zij slachtoffer zullen worden van vrouwenhandel. Voorkomen is immers altijd beter dan genezen.

Het blijft van groot belang dat mensenhandel en gedwongen prostitutie op alle niveaus worden aangepakt. Voor onze cliënten is het vooral van belang dat zij de steun en begeleiding krijgen om hun situatie minder uitzichtloos en henzelf minder kwetsbaar te maken. De problemen van uitgeprocedeerde asielzoekers, of mensen die nog in procedure zitten, maar geen recht hebben op sociale voorzieningen van de overheid, zijn al groot genoeg. We moeten trachten te voorkomen dat ze ook nog eens in de gedwongen prostitutie terecht komen. Nog belangrijker is echter dat er hulp moet komen voor degenen die al wel slachtoffer zijn van vrouwenhandel, maar geen B9-procedure kunnen starten. Ook zij hebben de hulp hard nodig en moeten niet langer tussen wal en schip vallen.

*Dianne Horsting
Medewerker Stichting Vluchtelingen in de Knel*

“Oproep tot Actie: Sluit je aan bij de strijd tegen de handel in mensen”

“De handel in mensen is een schokkende aantasting van de menselijke waardigheid en een ernstige overtreding van de fundamentele mensenrechten.

Het Tweede Vaticaans Concilie wees al op ‘slavernij, prostitutie, het verkopen van vrouwen en kinderen, en de onmenselijke werkomstandigheden waarin mensen beschouwd worden als voorwerpen voor het maken van winst en niet als vrije en verantwoordelijke personen’. (Gaudium et Spes, 27).

Dergelijke toestanden zijn een belediging van de fundamentele waarden die worden gedeeld door alle culturen en mensen; waarden die hun oorsprong vinden in het diepste wezen van de mens.”¹⁾

Deze woorden, gesproken door Paus Johannes Paulus II zaliger in mei 2002, zijn een inspiratie voor en een feitelijke oproep aan christelijke organisaties en instituten, om zich bezig te gaan houden met de strijd tegen mensenhandel.

Congregaties van vrouwelijke religieuzen werden opgeroepen trouw te blijven aan hun profetische rol in de kerk, en hun specifieke oorspronkelijke charisma weer op zich te nemen om “de signalen van deze tijd goed tot zich door te laten dringen en ze te interpreteren in het licht van de Bijbel”.²⁾

De handel in mensen voor seksuele uitbuiting is een ernstige aantasting van de rechten van de mens en de menselijke waardigheid. Het is een wereldwijd probleem waarvoor alle krachten –van leken en religieuzen– gebundeld moeten worden, om zo tot gezamenlijke strategieën te komen, zodat de veiligheid en waardigheid van elk mens gewaarborgd kunnen worden.

Kerken en op het geloof gebaseerde organisaties hebben samen met anderen in de samenleving al jarenlang verklaard dat mensenhandel een onacceptabele vorm van het schenden van mensenrechten is. Zij hebben zich hierbij verplicht alle vormen van slavernij te bestrijden.

Voor een beter begrip waarom en hoe gelovige organisaties actief moeten en kunnen zijn tegen mensenhandel, zal ik de omvang van het probleem schetsen door enkele cijfers en feiten te noemen. Op de eerste plaats, ‘Slavernij bestaat nog steeds in 2006’. De slachtoffers ervan zijn vrouwen en kinderen die in diepe armoede leven en zeer kwetsbaar zijn.

Het komt overal voor. Het is niet alleen een 'derdewereldprobleem', maar een wereldwijd probleem. Alleen al in West-Europa wordt geschat dat 120.000 vrouwen vanuit Midden- en Oost-Europa verhandeld worden, voornamelijk ten behoeve van de seksindustrie. En India telt 20 miljoen vrouwen die in slavernij leven, van wie 25% onder de 18 jaar is. Uit de voormalige Sovjet-Unie worden tienduizenden vrouwen verhandeld naar het Midden-Oosten, de Emiraten en Israël. En de CIA schat dat er in de USA

jaarlijks 50.000 mensen verhandeld worden om te werken als seksslaven of huishoudelijke hulp.

Ook Italië heeft een duidelijke rol in de seksindustrie. Organisaties die met slachtoffers werken rapporteren dat 50.000 tot 70.000 immigranten uit West-Afrika, Latijns-Amerika en Oost-Europa leven en zwoegen op straten in steden en op het platteland. Recentelijk werden de activiteiten verplaatst naar appartementen en nachtclubs, zodat de slachtoffers niet meer het risico lopen opgepakt te worden door de politie en naar hun thuisland worden teruggestuurd. Van deze slachtoffers is ongeveer 30 tot 40 procent minderjarig (tussen 14 en 18 jaar en veelal afkomstig uit Roemenië). Omdat zij illegaal in Italië verblijven, is het moeilijk een schatting te geven van het aantal, de leeftijd, afkomst en verblijfplaats. Wel weten we dat de meerderheid slaven zijn, slachtoffers van mensenhandel.

Zr. Eugenia Bonetti

De verbondenheid van de Italiaanse vrouwelijke religieuzen die deel uitmaken van de USMI³⁾, is in samenwerking met andere maatschappelijke organisatie toegenomen. In het jaar 2000 werd een 'ad-hoc anti-mensenhandel kantoor' opgezet dat het werk ging coördineren van de vele religieuzen die, geplaatst voor een nieuwe vorm van slavernij, antwoorden zochten voor dit fenomeen.

Door toenemende bewustwording en diverse strategische oplossingen, heeft het fenomeen een verandering ondergaan. Namen, gezichten, routes en ronselmethoden veranderden terwijl de uitbuiting hetzelfde bleef: duizenden vrouwen en kinderen worden tot slavernij gebracht.

De verschillende transnationale criminele organisaties veranderen telkens van strategie, om de enorme winsten die ze verdienen met het ronselen van jonge slachtoffers voor de nimmer aflatende vraag om betaalde seks, veilig te stellen.

Vrouwen die slachtoffer zijn lopen een blijvend trauma op en worden gestigmatiseerd. Ze vechten om hun leven weer op te bouwen en hun afgenomen vrouwelijke waarde te hervinden.

Mensenhandel voor seksuele doeleinden ontnemt een persoon de meest fundamentele waarden. Deze handel vernietigt haar bestaan als vrouw en verwoest haar zelfvertrouwen, haar vertrouwen in de liefde en in het geloof. Behalve leven in de illegaliteit in volstrekte onderdanigheid aan een criminele organisatie, staan deze vrouwen ook bloot aan de gevaren van de straat zoals mishandeling, ernstige ziektes, abortus, verkeersongelukken en zelfs moord.

Wat zijn onze doelen en wat doen we om deze slavernij te stoppen?

Onze grootste kracht is het netwerken met religieuze congregaties van mannen en vrouwen die in alle hoeken van de wereld samenwerken om:

- potentiële slachtoffers en hun familie te informeren over de gevaren van mensenhandel;
- jonge mensen leren over hechte relaties, respect en gender;
- banen bieden;
- slachtoffers helpen terug te keren in de samenleving, voornamelijk door het helpen helen van hun diepe wonden;
- samenwerken met alle krachten om deze onzichtbare keten te doorbreken.

In een wereld van globalisatie kunnen we alleen hopen op een betere toekomst, als we in staat zijn alle vormen van armoede, discriminatie, uitbuiting en ongelijkheid te bestrijden. Alleen zo kunnen we een samenleving opbouwen, waarin iedereen wordt geaccepteerd, gewaardeerd en gerespecteerd.

Zr. Eugenia Bonetti
Consolata Sister

¹⁾ *Brief van Paus Joh. Paulus II ter gelegenheid van de Internationale Conferentie: 'Twenty-first Century Slavery - The human Rights Dimension to Trafficking in Human Beings', Vatican City, 15 Mei 2002.*

²⁾ *Boodschap van Paus Benedictus XVI op de 'Wereld Vluchtelingen- en Migrantendag (2006)'*

³⁾ *USMI is de Italiaanse organisatie van Hogere oversten die 627 congregaties van vrouwelijke religieuzen omvat, die werkzaam zijn op diverse thema's in Italië en daarbuiten en die in totaal zo'n 83.000 leden telt. Op dit moment werken 250 zusters – behorend tot 70 congregaties – in 110 kleine opvanghuizen voor slachtoffers van mensenhandel. Deze zusters vormen, ondersteunen, stimuleren de activiteiten van dit netwerk. Samenwerken in onze kracht.*

Vrouwenhandel op de agenda van de lokale kerk

Vrouwenhandel staat niet hoog op de agenda bij de Protestantse Kerk in Nederland. Niet omdat we het niet belangrijk vinden, maar omdat er een keuze gemaakt moet worden door het –beperkte– aantal medewerkers dat werkzaam is bij Kerkinactie. Wel worden sinds jaren een aantal projecten in Oost-Europa gesteund, bijvoorbeeld in Roemenië.

De diakenen in onze kerk komen wel de problemen van asielzoekers in eigen dorp of stad tegen. Bij vrouwenhandel is dit een ander verhaal. Slachtoffers van vrouwenhandel komt de kerk niet zomaar tegen. Een enkele keer gebeurt dat wel als een vraag uit de regio naar ons landelijk kantoor komt over de opvang van een slachtoffer van vrouwenhandel. We zijn daarom heel blij dat er andere organisaties in Nederland zijn, zoals de Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel (SRTV), die van dit werk hun hoofdtaak maken.

Er werd dit jaar in het kader van de Europese samenwerking in Nederland, een internationale conferentie georganiseerd. Daardoor raakte Kerkinactie toch meer betrokken bij het onderwerp vrouwenhandel. Door

de commotie die rond het wereldkampioenschap voetbal en de daarmee gepaard gaande handel in vrouwen ontstond, werd het ineens druk rond het thema. We besloten samen met de SRTV een stempelactie te organiseren en kaartjes aan de supportersvereniging van Oranje aan te bieden. Op deze visitekaartjes stond hoe je slachtoffers van vrouwenhandel kunt herkennen en een hulptefoonnummer voor vrouwen die rond het WK in handen van traffickers waren beland.

Uiteindelijk lukte het zelfs om samen met de KNVB een verklaring op te stellen. Daarin staat dat mensenhandel en gedwongen prostitutie grove schendingen van mensenrechten zijn. We kregen uit allerlei hoeken veel bijval. Kranten waren geïnteresseerd en kerken bleven niet achter. Het was bijzonder hoe het onderwerp in lokale kerkgemeenschappen ging leven. Verschillende gemeenten hebben gebruik gemaakt van de Kerkinactie-informatiemap over het

thema vrouwenhandel, waarin ook liturgie is opgenomen voor de zondagse eredienst.

Zomaar, zonder hier echt beleid gemaakt te hebben, pakten lokale kerken het thema op. Er kwamen brieven en e-mails van gemeenteleden die meldden dat ze blij waren met het gezamenlijke initiatief van de SRTV en Kerkinactie. Gemeenten die meldden dat ze tijdens de zondagse kerkdienst aandacht aan het thema gingen besteden. Bestuursleden van een lokale Passage-groep (christelijke vrouwenorganisatie) die het thema oppakten.

Kortom, ook zonder slachtoffers op de stoep is de aandacht bij kerken voor het onderwerp gewekt. En dit is eigenlijk hard nodig, want voor elke verandering heb je bewustwording van plaatselijke gemeenteleden nodig. Bij bewustwording over trafficking blijft Kerkinactie graag betrokken, het liefst samen met organisaties die een jarenlange deskundigheid opgebouwd hebben op dit terrein, zoals de SRTV.

Geesje Werkman
Projectmedewerker Kerkinactie

Samenwerking politie en hulpverlening bij mensenhandel

Mijn naam is Henk Werson. Thans werkzaam als expert/adviseur bij het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM). Vanuit deze functie adviseer ik gevraagd en ongevraagd diverse opsporingsdiensten, Openbaar Ministerie en hulpverleningsinstellingen. Tevens train ik op verzoek al deze diensten.

In 1995 werd ik voor het eerst geconfronteerd met het fenomeen mensenhandel. Een groot opsporingsonderzoek naar een Russische organisatie, die meer dan 100 vrouwen had tewerkgesteld in Brabant en Limburg. Vanuit dat onderzoek kwam ik meer en meer in aanraking met slachtoffers van mensenhandel, waaruit voor mij naar voren kwam dat het in deze wereld niet alleen aankwam op boeven vangen. Slachtoffers: het werkpotentieel van daders maar ook van de politie. Hoe kon ik mensen voor realisering van opsporingdoeleinden gebruiken, zonder ze te misbruiken.

Dat heeft ervoor gezorgd dat ik de schoolbanken in ging en in 2000 afstudeerde als bachelareus Maatschappelijk Werk en Dienstverlening. Ik studeerde af op de integrale aanpak en bestrijding van mensenhandel. In gewone mensentaal: hoe kunnen politie en hulpverlening hand in hand gaan in de aanpak en bestrijding van mensenhandel. Vaste krachten van de Stichting Tegen Vrouwenhandel stonden mij terzijde en we droomden van een gezamenlijke piketfunctie, waardoor er 24 uur per dag daadwerkelijk een steunpunt was voor slachtoffers. Door de samenwerking van een politieman en een hulpverlener kon in alle vormen van opsporing en hulpverlening worden voorzien.

Henk Werson

Hierdoor heb ik ervaren dat politie en hulpverlening dichterbij elkaar kwamen te staan. We werkten niet meer afzonderlijk, maar meer en meer samen. We ondersteunden elkaar. Als iets de een niet lukte, dan hielp de ander. Ik kan me mijn werk niet meer voorstellen zonder intense samenwerking. Van collegiale ondersteuning tot wederzijdse hulp bij trainingen. We willen alle werkers, opsporingsdiensten en

hulpverleners ervan bewust maken, dat ze elkaar aanvullen en hetzelfde nastreven: hulpverleners aan hen die dat behoeven en deze ergerlijke vorm van criminaliteit de wereld uithelpen. Mijns inziens is er geen vorm van criminaliteit die erger is. Tenslotte teken je mensen voor het leven, door ze te gebruiken en te misbruiken. Want gebruikt en misbruikt worden ze.

'Ver-van-mijn-bed-show'

Sedert 2000 is de politie meer en meer voorbereid op haar taak in de aanpak en bestrijding van mensenhandel. Door de politieacademie zijn er opleidingen ontwikkeld waar mensen getraind worden om met de doelgroep slachtoffers te werken. Niet alleen wetjes kennen en kunnen toepassen maar ook daadwerkelijk om kunnen gaan met ernstig getraumatiseerde slachtoffers. Competente mensen die meer werken aan attitudevorming dan alleen

maar matrixen vullen om zo tot voldoende bewijs te komen.

Naast trainingsmodellen voor de politie zijn er opleidingsmodulen ontwikkeld voor het Openbaar Ministerie. Wat dichterbij de werkelijkheid komen en weten wat er omgaat in slachtoffers heeft een grote prioriteit. Wat er zich afspeelt op straat en in seksinrichtingen moet geen 'ver-van-ons-bed-show' zijn. Let wel, voor veel mensen is het dat (gelukkig) wel. Maar ze moeten wel weten wat er zich daadwerkelijk afspeelt en wat voor impact dat heeft op slachtoffers.

Behalve politie en OM, houden zich steeds meer en meer elkaar aanvullende instanties bezig met de aanpak, bestrijding en hulpverlening. Men wordt er zich steeds meer van bewust dat samenwerking op alle fronten een vereiste is, als we serieus iets willen doen aan de aanpak en bestrijding van Mensenhandel. Daarbij zijn begrip en respect voor ieders werk absolute vereisten. Hulpverlening krijgt meer inzicht in de opsporing en opsporing meer in de hulpverlening. Zo zie je ook wat je voor elkaar kunt betekenen, ten gunste van slachtoffers én in de aanpak van criminelen.

Samenwerking in de toekomst

Ik zie de toekomst van de aanpak en bestrijding van Mensenhandel positief in. Bij de Nationale Recherche is het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel ingericht. Het EMM wordt bezet door politie, Koninklijke Marechaussee, Sociale Inlichtingen en Opsporingsdienst en Immigratie- en Naturalisatie Dienst.

Diverse opsporingsdiensten bij elkaar om zodoende meer inzicht te krijgen in alle nationale en internationale signalen van mensenhandel en mensensmokkel. Signalen die maken dat je repressief kunt werken maar ook dat je bij trends preventieve maatregelen kunt voorstellen. Het EMM kent korte lijnen naar alle relevante partners. We zijn 24 uur per dag bereikbaar. We zijn laagdrempelig. Voor een ieder is het dus gemakkelijk om het EMM te benaderen. Dat wil niet zeggen dat alles al vlekkeloos verloopt, maar al lerende kunnen we dagelijks stappen vooruit zetten.

Wellicht is voor de toekomst een spilfunctie voor hen weggelegd. Temeer omdat het EMM ook activiteiten ontplooit naar de bronlanden. In het laatste jaar zijn er op trainingsgebied en in samenwerkingsverbanden al werkzaamheden verricht met Polen, Slowakije, Tsjechië, Bulgarije en Roemenië. Ook in die landen worden samenwerkingsverbanden aangegaan, niet louter met opsporingsinstanties maar ook met NGO's.

Stap voor stap voorwaarts, in samenwerking met diverse ketenpartners, nationaal en internationaal.

De stappen die we zetten in de aanpak en bestrijding van Mensenhandel zijn mede afhankelijk van de aandacht die Mensenhandel structureel krijgt. Helaas is het zo dat mensen geconfronteerd moeten worden met wat er speelt, wil het die aandacht krijgen die nodig is. Veel mensen zien de ernst van het probleem niet. Ze weten niet dat je stelselmatig onderworpen wordt aan seksueel misbruik, wanneer je onvrijwillig in de prostitutie werkt. Dat moeten we helaas steeds weer onder de aandacht

brengen. Steeds maar weer. Want zoals ik al stelde, voor velen is het gelukkig een 'ver-van-mijn-bed-show'. Maak dat hen die het overkomt, die hulp krijgen die ze nodig hebben. Dat ze die hulp krijgen die jezelf ook zou willen

hebben als je slachtoffer zou zijn geworden.

Henk Werson

Expertise Centrum Mensenhandel Mensensmokkel

Solwodi schiet raak Wereldkampioenschap voetbal 2006

Het wereldkampioenschap in Duitsland is voorbij. Er zijn veel doelpunten gemaakt. Ook Solwodi en vele andere NGO's hebben raak geschoten.

Bij het wereldkampioenschap in Duitsland ging het niet alleen om een grootschalig sportevenement, maar ook om de sinds jaren waargenomen nevenverschijnselen van dit soort mega-evenementen zoals een explosieve stijging van prostitutie en –terecht te vrezen– dwangprostitutie. Wereldwijd onderzoeken sindsdien vele journalisten het bestaan van mensenhandel en dwangprostitutie en vallen daarbij terug op de ervaringen van organisaties die zich al jarenlang inzetten voor de slachtoffers van dit misdrijf.

SOLWODI

Solwodi (Solidarity with Women in Distress) werd in 1985 opgericht door dr. Lea Ackermann een 'Witte Zuster' (Zusters van O.L.Vrouw van Afrika) in een van de bolwerken van het internationale sekstoerisme in Mombasa, Kenia. Vijf jaar later werd het project, dat met onthutste Afrikaanse vrouwen alternatieven voor prostitutie ontwikkelde, in Duitsland voortgezet nadat Lea Ackermann in Kenia vele Duitse mannen had leren kennen die zich daar op kosten van arme zwakke vrouwen seksueel konden uitleven.

In Kenia heeft Solwodi meerdere centra opgericht, die intussen in handen van Afrikaanse vrouwen zijn overgedragen. Daar is intussen een nieuw project bijgekomen Solgidi (Solidarity with Girls in Distress) ten bate van dochters van prostituees zodat die het lot van hun moeder bespaard zal blijven. De belangrijkste voorwaarden daarvoor zijn scholing, vooruitzicht op werk en inkomen waardoor een menswaardig bestaan mogelijk wordt. Dat deze minimale eisen niet langer alleen maar een probleem zijn van de arme landen in het zuidelijk halfrond van onze wereld toont de ontwikkeling in Europa, vooral in het Oosten van ons continent.

Solwodi is in Duitsland de grootste NGO die vecht tegen vrouwenhandel en dwangprostitutie. Bovendien zetten de 36 Solwodi-medewerksters –waaronder 11 religieuzen– zich in voor migrantenvrouwen die bedreigd worden met eerwraak of voor slachtoffers van huwelijks-handel, gedwongen huwelijk, verminking of gewelddadige relaties.

Tegenwoordig zijn de meeste slachtoffers van moderne slavenhandel in Duitsland en andere West-Europese landen jonge vrouwen uit Rusland, Oekraïne, Roemenië,

Polen, enz. Veel van deze vrouwen vallen nog altijd voor de winstgevende werkgelegenheid die hun wordt voorgeschoteld zoals danseres in een chique club, als hostess, eenvoudig als kamermeisje, als serveerster. Armoede en gebrek aan bestaanszekerheid in eigen land dwingen deze vrouwen tot migratie. Voor de georganiseerde misdaad, die zich wereldwijd uitbreidt, zijn ze een gemakkelijk prooi. Seksslavernij is een miljarden business.

Op de kaart van Duitsland

In het kader van het wereldkampioenschap 2006 ging het bij Solwodi ook om de vraag hoe we zouden kunnen verhinderen dat dit toernooi een catastrofe zou worden voor jonge vrouwen die hopen tenminste tijdelijk in Duitsland werk te vinden. Voor een groots opgezette preventieve voorlichtingscampagne in Oost-Europa nam Solwodi het wijdverspreide motto 'Rode Kaart voor Dwangprostitutie' over.

Aanvankelijk was er veel verzet. Het besluit van het Europese Parlement de 'Rode Kaart' te ondersteunen, gaf de nodige publiciteit aan het thema 'dwangprostitutie'. Het probleem was lang een taboe en als het al ter sprake kwam in de maatschappij of politiek werd het afgedaan als slechts een randfenomeen. Vele mensen konden gewoon niet geloven dat slavenhandel met vrouwen en kinderen in een zogenaamd geciviliseerd land was teruggekeerd en dat deze gekochte en doorverkochte jonge mensen gedwongen werden tot de meest perverse vormen van seks, vaak met 'doodgewone normale mannen'.

Voor, gedurende en na het wereldkampioenschap heeft Solwodi drie maanden lang een nationale hotline open gehouden in Berlijn. Dit noodnummer is 2200 maal gebeld. Op een bepaald moment werd ook met de politiekverantwoordelijken van twee ministeries overlegd hoe mensenhandel en dwangprostitutie door een permanente noodlijn doelmatig zouden kunnen worden bestreden.

Bij het onderwerp 'mensenhandel en dwangprostitutie' gaat het om de vraag van ons mensbeeld. Vrouwen en kinderen zijn een consumptieartikel geworden. De consument meent het recht te hebben naar tevredenheid 'bediend' te worden. Vraag en aanbod regelen de seksmarkt, die een belangrijke ondernemingstak is geworden, ook in Duitsland.

Het wereldkampioenschap 2006 werd een bijzondere gelegenheid en een enorme uitdaging om een van de zwaarste misdrijven in de openbaarheid te brengen. We hopen dat mensenhandel en dwangprostitutie nu als permanent onderwerp onder de aandacht zullen blijven.

Zr. Dagmar Plum, Medische Missiezuster
Medewerker Solwodi, Duitsland

Vrouwen in migratie onderschat

Het belang van vrouwen in de wereldwijde migratie wordt nog steeds onderschat. Elk jaar sturen zij honderden miljoenen dollars naar hun families. Vrouwen dragen zo bij aan de economie en het welzijn in zowel het gast- als hun herkomstland.

Tegelijk lopen zij meer risico dan mannen het slachtoffer te worden van mensenhandel, uitbuiting en seksueel misbruik. Landen moeten meer met elkaar samenwerken om de schaduwzijden van migratie in te dammen. Vrouwen die naar een ander land zijn gegaan om wat voor reden dan ook, verdienen meer erkenning en bescherming.

Dat staat in het Wereldbevolkingsrapport 2006 van het Bevolkings-

fonds van de Verenigde Naties (UNFPA). Prinses Máxima kreeg het rapport *Op weg naar hoop: vrouwen en internationale migratie*, woensdag overhandigd op het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag. Volgende week vindt in New York voor de eerste keer een internationale VN-conferentie plaats over migratie.

Wereldwijd zijn er ongeveer 95 miljoen vrouwen die naar een ander land zijn vertrokken, de helft van het totale aantal migranten. Internationale migranten zijn belangrijk voor het thuisfront: in 2005 stuurden zij zo'n 232 miljard dollar naar hun geboorteland. Twee derde ging naar ontwikkelingslanden. Dat bedrag is veel hoger dan officieel aan ontwikkelingshulp wordt besteed.

Migrantenvrouwen verdienen weliswaar vaak minder dan mannen, maar zij maken een groter deel van hun loon over naar de achterblijvers. Dat geld gaat naar voedsel en onderwijs voor kinderen, gezondheidszorg, huisvesting en investeringen in kleine bedrijven. Zo dragen zij in hun thuisland veel bij aan een betere kwaliteit van leven.

Volgens de UNFPA kan migratie voor vrouwen zelf de deur openen naar een nieuwe wereld waarin zij zich

kunnen ontplooiën, minder discriminatie ervaren en meer vrijheid krijgen. Vrouwen en ook jongeren hebben echter weinig rechten en mogelijkheden om legaal te migreren. Zij zijn daarom goede prooien voor mensenhandelaren om hen over de grens te krijgen. Dat maakt echter het gevaar levensgroot dat ze in situaties komen waarin ze uitgebuit worden, zoals in illegale fabrieken, prostitutie maar ook bij huishoudelijk werk.

Mensenhandel brengt, op drugs- en wapenhandel na, volgens eerdere schattingen van de illegale handel de meeste winst op: 7 tot 12 miljard dollar per jaar. Criminelen zouden daarna nog eens 32 miljard per jaar aan hen verdienen. Van de ongeveer 600.000 tot 800.000 slachtoffers van mensenhandel is 80 procent een vrouw of meisje.

De UNFPA stelt dat door zwakke samenwerking tussen de landen en het uitblijven van beleid en maatregelen, deze situatie kan voortbestaan. Er moeten vooral maatregelen komen om de armoede tegen te gaan. Dat leidt volgens de UNFPA tot ontwikkeling en tot vermindering van de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen.

Eindhovens Dagblad 6-9-06

OM pakt seksbranche aan

Het Openbaar Ministerie (OM) wil de komende vier jaar mensenhandel uitroeien. Dat zegt de voorzitter van het college van procureurs-generaal, Harm Brouwer, in een toelichting op het meerjarenplan van Justitie.

'Mensenhandel en -smokkel zijn een moderne vorm van slavernij', aldus Brouwer. 'Er worden naar onze schatting jaarlijks honderden buitenlandse vrouwen gekocht voor werk in de prostitutie. Als ze pas beginnen kosten ze 10 duizend tot 25 duizend euro. Dan komen ze in een carousel; ze verhuizen van club naar club, in verschillende steden, totdat ze zijn afgewerkt. Daarna worden ze verkocht voor een paar duizend euro.'

Zes jaar geleden is in Nederland het bordeelverbod opgeheven. De arbeidsomstandigheden van prostituees zouden verbeteren en vrouwenhandel zou vrijwel onmogelijk worden. Toch gaat er nog veel mis in clubs en achter de ramen, denkt Brouwer. 'En we vermoeden dat er ook problemen zijn in de escortservice en de webcam-industrie. Maar daar hebben we helaas nauwelijks zicht op.'

In grote gemeenten als Amsterdam wordt relatief veel gedaan tegen vrouwenhandel. In kleinere gemeenten

gebeurt volgens Brouwer te weinig. 'Ik wil gemeenten wakker schudden. Weten ze welke drama's zich afspelen in peeskamers? We zijn het aan onze stand verplicht om hier iets aan te doen.'

Het OM wil in de toekomst vaker samenwerken met andere instanties, ook als het gaat om het aanpakken van vrouwenhandel. Dat kan gebeuren in overleg met de douane, belastingdienst, de lokale overheid en de Immigratie- en Naturalisatiedienst. 'We kunnen het niet alleen'.

Justitie besteedt de komende jaren meer aandacht aan criminele jongeren van Marokkaanse en Antilliaanse afkomst. Samen met andere instanties wil het OM hun integratie gaan bevorderen. Als dat niet werkt en ze meerdere keren in de fout gaan, worden de jongeren hardangepakt.

De keerzijde hiervan is dat Brouwer discriminatie actiever gaat bestrijden. Het OM richt elf steunpunten discriminatie op en zal officieren van justitie een extra opleiding geven. 'Integratie is alleen mogelijk als je de kans krijgt om te participeren in de samenleving. Discriminatie mag dat niet in de weg staan.'

Volkscrant 18 oktober 2006

De R in de naam

Een eerste, snelle reactie op het woord vrouwenhandel zou kunnen zijn: 'in de val gelopen'. Bij doorpraten over deze lucratieve, criminele business komt veel meer naar boven, zoals verleiding, bedrog, slavernij, uitzichtloosheid. Wie diepgravend in de materie duikt, zegt niet meer zo makkelijk 'vrouwenhandel moet uitgeroeid worden'. Je wéél het wel, en het móet ook, maar door meer zicht op alles wat meespeelt, dringt pijnlijk het besef door hoe dit nobele streven een zeer-zeer-lange-termijnproject zal worden, zo niet onmogelijk zal zijn.

Waren de religieuzen die 15 jaar geleden dit probleem aankaartten en oppakten dan idealisten, dromers? Juist niet, zij zagen de realiteit. Vrouwen worden slachtoffer van handelaars, zij moeten geholpen worden zich te bevrijden. Daarnaast is opvang en begeleiding nodig om na dat uitstappen een 'normaal' leven op te bouwen. Moeilijk woordje - normaal -, je kunt er ook de negatieve kant mee op. Prostitutie werd gelegaliseerd om zekerheid te scheppen voor de vrouwen en grip op de zaak te hebben. "Wat officieel is toegestaan, kan nooit slecht zijn, dus hoerenlopen is normaal" zegt de man nu. Moslimjongeren geven toe, dat in hun geloof/cultuur mannen zowel als vrouwen geacht worden als maagd het huwelijk in te gaan, "maar wij mannen hebben nu eenmaal onze behoeften, dat is normaal".

Vrouwen begrijpen niet dat de man anders is geaard, die discussie zal altijd blijven. Zo ook die over (huwelijks)-

trouw, - inclusief of exclusief seksualiteit? Uitgezonden militairen zouden misschien prostituees mee moeten krijgen, opperde Annemarie Jorritsma, voorzitter taskforce Vrouwen: "Als geen vrouwelijke collega's in de buurt zijn, gaan de soldaten mogelijk met lokale vrouwen de verkeerde kant op". Tien vraagtekens zijn hier niet genoeg. Krijgen thuiszittende partners zeker als kerstpakket een gratis gigolo met rood lint erom.

Al blijft prostitutie geaccepteerd, vrouwen als willoze handelswaar is onacceptabel. Die slavernij moet bestreden worden: SRTV dus. Ik moet bekennen soms bij uitleg over die afkorting bewust de **R** weggemoffeld te hebben, vanwege reacties als "O, nonnen, die willen toch ziertjes winnen? En jullie gekke paus met z'n condooms, wat doet die?" Maar dan gaat een nichtje op stage naar Thailand, maken burens een China/Vietnam/Maleisië-vakantie en trekt een vriend dwars door Afrika. In hun rugzak of koffer zitten folders met waarschuwendende woorden aan vrouwen en meisjes daar: kijk uit, laat je niet beetnemen. En dat dan in precies de taal, die in de te bezoeken landen gangbaar is. Want bij de SRTV hebben ze niet alleen een netwerk dat werelddelen omspant, maar tegelijk heel praktisch die folders in wel 49 talen.

Dat hebben die 'nonnen' toch mooi voor elkaar, wég gêne. De achtergrond is triest, maar ik zeg trots: SRTV moet blijven!

Coks van Eysden

Gelukwens

SRTV-medewerkers krijgen Marga Klompé-prijs

Op zaterdag 28 oktober ontvingen Mayenka Albarracin en Nel van Mil de Marga Klompé-prijs voor hun werk met het project Apoyo a la Mujer. Deze groep voor vrouwenondersteuning in bisdom Rotterdam houdt zich sinds 10 jaar bezig met problemen zoals isolement, illegaliteit, aanpassing, werk, prostitutie enz., van vooral Latijns-Amerikaanse vrouwen in Nederland. Daarbij richt de groep zich op zowel morele als praktische ondersteuning.

Ieder jaar bekroont de Marga Klompé Stichting drie projecten en/of studies die menselijkheid, gerechtigheid, vrede en emancipatie van achtergestelde groepen in kerk en samenleving bevorderen. Dit jaar gingen de prijzen naar de

werkgroep vrouwenondersteuning Apoyo a la Mujer, de redactie van het tijdschrift Fier en theatergroep Fast Forward.

De prijzen van 2500 euro zijn bedoeld voor mensen die zich inzetten voor de zwakkeren in de samenleving, of zich inzetten op het gebied van emancipatie.

Deze zaterdag was de twintigste sterfdag van Marga Klompé, de eerste vrouwelijke minister van Nederland. Ruud Lubbers haalde herinneringen op aan Marga Klompé die hij als beginnend minister-president heel goed gekend heeft. Zij was een vrouw die pal stond voor mensen aan de onderkant van de maatschappij en voor mensenrechten. Haar lijfspreuk was dan ook: "Mensen kunnen de

wereld veranderen".

Daarna sprak één van de prijswinnaars uit 1994, Anne Marieke Koot, een pastoraal werker die werkt in de thuiszorg. Zij verwoordde het gevoel van vele kwetsbaren, dat alles maar blijft veranderen, veranderwoede teistert deze tijd.

Wij feliciteren de drie prijswinnaars van harte met hun prijs.

Colofon

Ver handelingen

is een uitgave van de Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel (SRTV) als bijdrage in de strijd voor een rechtvaardige, democratische samenleving.

Redactie:

Ivonne van de Kar	Gijs Lieferring
Frans Kwik	Tonny Verhoeven
Berti Oprins	Wil van der Leeuw

Redactieadres:

	SRTV
	Sint Janssingel 92
	5211 DA Den Bosch
telefoon	073 - 615 44 44
e-mail	srtv@srtv.info
fax	073 - 615 44 49
bank/giro	42 05 57 t.n.v. SRTV, Den Bosch
KvK	34156001